

Que veritates

Declaratio cō-
pendiosa. que veri-
tates sint de nēitate
salutis credēde. q̄ de
sola pbabilitate tenēde q̄ de pie-
tate fidei reputāde. et q̄ sint imp-
tinētes iudicāde. Et h̄ sub distin-
ctiōe vel gradu sextuplici q̄ ad
q̄ternariū reducūt. p̄ solutiōe du-
bitationis. q̄ nup̄ mouebat̄ in ser-
mone de natiuitate beate virgī-
nis marie consideratione sc̄da

Primus gradus

Primus gradus veritatum cre-
dendaz est canon. toti⁹ scripture
sacre et singulorū que in ea l̄ralit̄
asserta sūt. Sic videlicet q̄ nō stat
cū fide vt aliquis dissentiat p̄ri-
naciter. alicui contento in eadem
scriptura. ad intellectū sp̄s̄s̄ci. q̄
est vere et p̄prie sensus l̄ralis. Si
allegatio q̄rit̄ sufficit illud Mat. v
Amen quippe dico vobis. Donec
trāseat celū et terra iota vnū aut
apex nō p̄teribit a lege donec o-
mnia fiāt. Sequit̄. Amen dico vo-
bis. Celū et terra trāsbūt. verba
aut̄ mea nō trāsbūt. Cōstat aut̄
q̄ canon biblie. lex est dei p̄ reue-
latiōem habita. cui⁹ assertions
l̄rales inmittūtur huic vnico l̄rali
principio. Om̄e reuelatū a deo est
verū. et q̄ scriptura sacra diuinit⁹
est a deo reuelata. sic q̄ in oi sua
parte. est verbū dei q̄ trāfire nō
p̄t. facit ad hoc distin. ix. decreti

sint credende et liq̄
caplis Ego solis. Si ad sacras
Et quis nesciat.

Secūsus gradus

Secūsus gradus veritatum
ab ecclia d̄eterminataz est. q̄ ab
indubitata relatiōe ap̄toz. p̄ suc-
cessionem continuā deuenerunt.
Est aut̄ hec ecclesie auctoritas tā-
ta. vt dicēt Aug⁹. Euangelio nō
credere. nisi me auctoritas ecclie
cōpelleret. Quāq̄ vicissim dici
possit. ecclie nō credere. si non au-
toritas sacre scripture impellēt.
Et ita diuersis respectib⁹. auctori-
tas vtraq̄ mutuo se confirmat.
At tendendū tñ est q̄ nō om̄ia
q̄ tradit vel tollerat ecclia publice
legēda. sunt de nēitate salut. cre-
dēda. sicut patebit ex q̄nto et sexto
gradib⁹ veritatum. sed dūtazat illa
que sub diffinitiōe iudiciali tra-
dit esse credēda. vel opposita re-
banda occurrēt vniversali rotius
ecclie consensu implicite vel explicite
vere vel interpretatiue

Tertius gradus

Tertius gradus ē veritatum
specialiter aliquib⁹ reuelataz. q̄
ab illis quib⁹ reuelatio facta est.
absq̄ vlla dubitatiōe credēde sūt.
In q̄ nō esset reuelatio. de cui⁹
rōe est vt sit certa. Ceteri vero q̄-
bus nō est hmōi reuelatio facta
nō obligant̄ credere. nisi p̄ mira-
culū vel scripturā sacra. et p̄cipue
p̄ eccliam detur certitudo. Sic em̄
ik .i

Que veritates

iohannes baptista missionem suam omnino dicit per scripturam prophetica. Et apostolus propterea contulit euangelium suum quod habuerat per revelationem cum petro et alijs de ecclesia. non quod dubitaret de illo euangelio. peccasset enim. Nec dixisset etiam si angelus de celo aliud vobis euangelisauerit anathema sit. Sed ideo contulit euangelium suum. ut approbaretur per ecclesiam ad credulitatem aliorum. et non ad suam. quia dixit quod nihil sibi contulerunt petrus et ceteri. sed de xtras deberent cum cognovissent gratiam dei que data erat sibi. **Demum** triplex huiusmodi gradus veritatum. reducitur ad unum scilicet ad veritates que credi debent immediate et explicitate a deo revelate esse

Quartus gradus

Quartus gradus continet veritates omnes et singulas que concluduntur ex premissis veritatibus in consequentia certa in lumine fidei. vel in evidenti lumine naturali quibus non in propria forma sed illic habeantur. **Quemadmodum** ista veritas est de necessitate salutis tenenda. quod christus habuit nervos et venas. quibus in scriptura sacra non habeatur in propria verborum forma. **Et** ita de filiabus sine numero. quoniam ista est evidens consequentia. nec in lumine fidei sed in lumine naturali apud philosophos christus fuit verus homo ergo christus habuit nervos et venas. **Propterea** sine temeritate fidei vel discrimine fuerunt ali-

linc de necessitate.

quoniam questiones fidei ad philosophos paganos per christianos deducite. quia videtur poterant acuti philosophi. quod ex pre-supposita lege nostra. licet ab eis non credita consequenter esset dicendum in bona et evidenti consequentia. **Et** hic est secundus gradus principalis. primis tribus ad unum reducitur

Rursus in quanto gradu quod tertius est modo dicto reponitur veritates ille quod ex veritatibus quadruplicis gradus antecedenti. vel aliquibus casibus deducuntur in consequentia tantummodo probabilis vel thopica. **Vel** dum in antecedente. ponitur pro quod ad fidei est impertinens quibus supponatur esse vera. **Dicit** autem aristoteles. **Illud** est probabilis quod omnibus et maxime sapientibus vix apparet. non autem illud quod in doctis videtur esse vix dicitur probabilis quia stulto quod infinitus est numerus.

Veritas autem omnino impertinens ad fidei. illa sola dicitur que nec in consequentia evidenti. nec in consequentia probabilis. neque certa. sequitur vel repugnat. **Porro** dum proponitur fides apponitur aliquid quod non est de fide. tunc totum quod est una copulativa. non potest simpliciter dici de fide. quia sequitur debiliorem partem. ut si in ea esset una contingens. tota esset contingens quibus essent multe necessarie. **Dicit** nihilominus talis propositio. ad cuius verificationem requiritur una propositio non pertinens ad fidei quod sapit fidei. si sit vera. vel quod sapit heresim si sit falsa. **Et** sic potest describi propositio

salutis

sapiens heresim. **Q**ui est propositio ex
cuius occasione. coassumpto aliq̄ qd̄
nō p̄t rationabiliter negari. seq̄t̄
heresis in fide vt si quis dicet qd̄
b̄t̄s gregori⁹ nō fuisse papa. qz
supposito qd̄ nō possint rationabi
liter negari historie dicētes ipsuz
fuisse rite electū et susceptū in pa
paz. licz nō sicut de fide. sequitur
ista heresis. qd̄ rite elect⁹ in papā
nō est nec fuit papa. **N**ū nō ē pro
positio ita catholica si sibi iungat̄ ali
qd̄ impinēs ad fidez. qn̄ totum
hoc oplexū remaneat ad fidē im
pertinēs. **E**xēplū vt ista propositio
Biblia est falsa. est heretical. et si
addet̄ qd̄ biblia quā hz Jobes ē
falsa. nō est heretical de se. licz di
ci possz sapere heresim. supponen
do qd̄ Jobes nō habet bibliā nisi
corredā. **P**ostremo in casibus
hui⁹ q̄nti grad⁹ et sexti sequētis
Nep̄ est qd̄ cause fidei referende
sūt ad papā vel sacrū. **C**ōciliū si
sup̄ eas fieri debeat. dēminatio
vel articul⁹ artās oēs. **S**ecus in
alhs causis. q̄ tres primos grad⁹
et q̄rtū respiciūt. nisi forte p̄ appel
latōem. **D**emū in sexto gradu
qui q̄rt⁹ ē modo dicto. collocant̄
veritates ille q̄ tātummō faciunt
ad nutriendā vel fouendā deuo
tionis religiosaz pietatez. q̄ si ma
gis inducunt̄ ad inflāmandū af
fectū q̄ ad instruendū intellectū
vbi pietas deuota magis aspici
tur q̄ veritas certa. vbi hoc vnū
reprobat̄ si adesset assertionis te

credende

cclo

meritas priusq̄ elucidaret̄ alio
modo. p̄ eccliam vel rōem certā
ipsa veritas. **A**ut si sup̄titionem.
B̄ est religiōem sup̄stūā et vanam
inducēt. **N**ū sicut d̄t arl. Nihil re
fert qd̄dam falsa. pbabilia esse
q̄busdam veris. **I**ta nihil refert.
qd̄az falsa. pie credi. nō qd̄ ea rōe
qua falsa sūt. vel si sciūtur esse fal
sa credi p̄t. p̄cul hoc a pietate
fidelīū. **S**ed cadit existimatio. vl
pia credulitas. nō sup̄ veritate. vl
falsitate. sed tantūmō super ap
parētia vel pbabilitate. **E**t h̄ vti
qz nō est periculosū vel falsū. q̄a
ostat de apparētia et pbabilitate
dū falsitas vel veritas ignota ē.
Propterea sapientissime dixit
hieroni⁹. qd̄ de talib⁹ eligibili⁹ est
pie dubitare q̄z temē diffinire. **S**i
cut stat qd̄libz contradiōrioz eē
pbabile. et vnū stat cum altero.
nō in veritate h̄ i pbabilitate. **S**ic
diuersis respectib⁹. vtrūqz contradi
ōrioz credi p̄t. cū fidei pietate
dū tñ sit anim⁹ ab assertiōe p̄tina
ci alien⁹. **R**espicit aut̄ iste gra
dus legēdas. et miracula scōrum
vitas patz. visiones deuotaz p̄
sonaz recitatiōes et opiniōes sa
croz doctoz q̄ oia suscipit ecclia
et legi p̄mittit non qd̄ determinet
talīa de n̄itate salutis esse credē
da. sed qz p̄ficiūt ad omouēdos
affect⁹ p̄ios fidelīū. et in edificati
onē ipoz. dū in talib⁹ nihil de cer
titudine sciē esse falsū. q̄uis eē ne
sciat̄ illud certitudinalr esse verū

Que veritates

qz nec oportz. nec vt tale creden/
dū pponit. Ita q magis h atten/
dit. id qd pia recogitatione fieri
potuit q̄ illud qd factū est. Et h
apud oratores creberrimū repit
q̄ ex alioz psonis dicūt ea nō q̄
psone dixerūt. sed q̄ dicē potue/
rūt sicut in legēda brē Agnetis q̄
brē Sebastiani et similiū dīnet.

Sequūtur alie proposi

tiones corollarie q̄ particularius
materiam elucidant.

Prīmū corollariū.

Falsū blasphemū et hereticum
est asserē q̄ sēsus lrālis sacre scri/
pture sit aliqñ falsus. ptz ex dicti.
in primo gradu. Et qm̄ s̄m̄ Au/
gustinū. solūmodo p̄t ex sensu lrā
li sacre scripture. efficax argumē/
tū sumi. Non aut̄ estz efficax argu/
mētū si sensus lrālis nedū in du/
bitū. sed in falsū verteret. **N**at̄ do
si ppter discordātiāz aliquoz. si vi/
deatur aliter dixisse. dicim⁹. q̄ ali/
ud ē lra. aliud ē sēsus lrālis. **N**el
q̄ de sēsu lrāli scripture sacre im/
propriissime locuti sūt. **E**st enīz
sēsus lrālis. vere et p̄prie dict⁹ ille
quē spūss̄s principalr intēdebat
et qui ex circūstātijs lre scripture
sacre trahi p̄t et debz. sicut expo/
sitores sacri fecerūt atqz docuerūt.
Alioqn̄ periret ois soliditas p/
batiōis a scriptura sacra sicut ar/
guit Augusti⁹. ad hieronymum.
et habet dīl. ix. **S**i in aliq̄ sēsu suo

sint de necessitate.

lrāli estz falsa. qz p̄spiciū ē q̄ fal/
sus nihil p̄bat. et r̄ndens poterit
sp̄ dicē ad ascedens sūptuz. de sē
su lrāli scripture q̄ senī⁹ lrālis bñ
est falsus et ita nihil p̄bat. qz re/
gula non tradit̄ ab aduersarijs
qñ est falsus et qñ verus.

Secūdū corollariū.

Falsū blasphemū et hereticuz
ē asserē. q̄ de notū p̄ exp̄tiāz vel
de euidētib⁹ p̄ rōem naturalē nō
sit fides. etiā p̄prie dicta. **L**icet nō
sic sub rōe exp̄tiē. vel euidētiē
rōis naturalis fides habeat. sed
alio respectū. innitēdo scz diuine
reuelationi. p̄t fides ē ex auditu
fidei p̄ verbū xp̄i ad rō. ix. **P**ater
qm̄ p̄cepta decalogi. euidētia sūt
in lūine naturali. et ista. **D**e⁹ est.
Similr q̄ roma fuerit vel hirlin
fuit notū est p̄ exp̄tiā. **H**ec ni/
hilomin⁹ p̄t nobis in scriptura
sacra tradūtur. tanq̄ approbata
p̄ eccliam. sunt certa fide tenenda
qm̄ credulitas oim traditoz in
sacra sc̄ptura innitit̄ huic p̄ncipio
solum credito et naturalr in cui/
dētī. q̄ tota sacra scriptura a dō
reuelata est. **R**emanet euidēs to/
tū sub hac credulitat. rōe. **N**ū
consequēter inferri posset q̄ tot sūt
articuli fidei. q̄t sūt veritates cōtē
te in scriptura sacra. nisi forte fiat
restrictioz acceptio. articuloz si/
vel. p̄ illis tātummō veritatibus
q̄ cōnētur in symbolo aploz q̄
scz de directo. et immediate re/

Salutis

spiciunt mysterium gloriose trinitatis et incarnationis benedictae. quibus eadem sit utrobique generalis. ratio credendi. scilicet diuina reuelatio. In ceteris. quae sub hac ratione non minus alie credende sunt firmiter. Sed est absque formidine de opposito propones contingentes de futuro quae propones necessarie. Sicut apparet de ista resurrectione mortuorum erit. Possent consequenter inferri plura. qualis sit vel non sit auctoritas adedi articulos fidei. et si possit fieri nouus articulus. Si praeterea possit fieri propositio heretica de non heretica. Si denique possit esse aliquis nescienter hereticus. et ita de plurimis quae breuitas iubet omittere.

Tertium corollarium.

Falsum blasphemum et hereticum est asserere quod precepta decalogi non sint de fide etiam proprie dicta quibus reputari debeant euidentia in luce naturali. prout ex declaratione premissorum. **Mat. v.** Qui igitur soluerit unum de mandatis istis minimis. et docuerit sic homines. minimus vocabitur in regno celorum. Et accipiet lumen negatiue. id est nullus. et ita se paratus a regno celorum. quod est ecclesia et hereticus iudicatio si se noluerit corrigere.

Quartum corollarium.

Falsum blasphemum et hereticum est asserere quod assertiones oppositae preceptis decalogi non spectent ad fidem

credende

et ceteris

tanquam repugnantes fidei. Aut quod non sint iudicio fidei reprobande. Et quod iudices ordinarii non habeant super his reprobandi et adediandi facultatem. vbi notorie scandallifant. Partem ex premissis. Ad dedit quod assertio propositionis ad unam partem notat fixam adhesionem cum remotione probabilitatis. alteri partem. Et hoc in falsis propositionibus sine manifesta temeritate. et pertinacia nequaquam fieri potest. Primum corollarium sequens ex quarto gradu qui secundo est si tres primi reducantur ad unum.

Primum corollarium

Obligat aliquis. certa et explicita fide. tenere et nullatenus dubitare et sub pena heresis. quod aliquam propositionem vera est de qua aliquid potest ad tempus sine culpa dubitare. Et hoc specialiter in exemplo explicita potest ostendi. sicut in triplici propositione corollaria subsequitur.

Secundum corollarium.

Obligat aliquis utputa theologus exercitatus in scripturis. sacris legendo et considerando eas. certa et explicita fide tenere nullatenus dubitare multa de quibus simplex et idiota requiritur rationabiliter. si non pertinaciter dubitaret ut quod thobias habuerit canem. Vel aaron barbam. vel archa testamenti de pilis caprarum cooperturam.

Datur enim circa haec regula quod dubius in fide infidelis est. quod intelligitur vbi dubitat

Quæ veritates

aliquis illa quæ tenentur explicita fide credere. sicut oportet in multis presertim in doctoribus et prelatibus

Tertium corollarium.

Obligat aliquis. ut puta canonista exercitatur in determinatiõibus scilicet ecclesie legendo et considerando eas. certa et explicita fide tenentur. et nullatenus dubitare multa de quibus simplex et idiota. imo et theologus aliquis in casu requiritur rationabiliter si non pertinaciter dubitaret. Patet ut precedens. Et sic diceretur de exercitatis in predicatiõibus et narratiõibus publicis in fidei. quibus etiam essent laici. quoniam ad prela explicite credenda tenentur ceteris paribus quibus taliter vel aliter non instructi

Quartum corollarium.

Obligat aliquis ut puta doctus et exercitatur in logicalibus moralibus et prudentialibus scientiis certa et explicita fide tenentur et nullatenus dubitare multa de quibus simplex et idiota. vel sic non exercitatur. rationabiliter dum tamen sine pertinacia dubitaret. Ratio autem precedentium omnium una est. quia cui prelo omittitur ab eodem plus exigitur. Non reputari deus una consequentia deducta ex scripturis sacris vni magno logico vel philosopho. vel theologo evidens vel certa esse quam alius idiota vel inexercitatus poterit ad tempus vel falsas vel solum probabiliter et incertam reputare. Denique sequitur ex his omnibus quod iudicium

Sunt de necessitate

et conclusiones fidei. licet auctoritati ne spectent ad prelatos et doctores. spectare tamen possunt ad alios quibus theologos deliberatio. sicut et cognitio super his quæ fidei respiciunt. Ita etiam ut ad laicos habere possit extendi et prelo aliquibus quibus ad multos clericorum

Primum corollarium.

Rursus corollarium unum ex precedentibus. Ex officio dignitatis episcopalis. tenentur prelati cognoscere. tenentur preceptorum decalogi. nedum implicite sed explicitè presertim cum in consecratione sua. profiteatur utrumque testamentum se scire. veteris et novum. Quod si nesciat vel dubitat ubi non est dubitandum. proinde reddetur inexcusabilis. attento quod de talibus princeps apostolorum dixit. parati dare satisfactionem. omni posceti rationem de ea quæ in nobis est fide et spe. Non etiam secundum iura humana. non admittitur aliquis allegans ignorantiam in illis quæ ex officio suo. statu vel gradu scire debet.

Secundum corollarium.

Ex officio doctoralis auctoritatis in theologia. tenentur doctores cognoscere. tenentur preceptorum decalogi. nedum implicite. sed explicitè et parati esse deus reddere saltem doctrinaliter rationem. iuxta intellectum communem doctorum. Nec in contrarium excusatio ignorantie. proficere tali debet.

Tertium corollarium.

Erat aliquē posse reputari vel hemēter et rationabilē suspectū de heresi. dū dogmatizat doctrinā aliquā vel de ipsa dubitat. vbi vel qñ ali' s'ilia faciēs vel dogmatizans vel dubitās suspect' in fide nequaquē haberi debēt. Patet in erudit' p'fessorib' sacre scripturē. et sacroz canonū. et in habentib' reuelatōez speciales. respectu nō eruditōz rudū. atq; simplicium et in placis qbus annexa est obligatio ista sciendi. ne dū implicite sed explicitē.

Quartū corollarium.

Erat in B sacro Cōcilio estān repiri qsdam. q̄ circa dilatiōez reprobatiōis. ix. assertionū denuntiataz. in materia homicidiū. plurē et insidiaz mortaliū. nequaquē culpādi sunt. qm̄ alioz expectabāt iudiciū. vbi tñ nō pnt alij de fautoria et suspiciōe prauitat. heretice vehementi. nullaten' excusari qn̄ ad eos spectabat. p'uidiōis mod' et pond' huius negocij.

Auctoritates pro primo gradu.

Augustin' ad hieronymū epla viij. disti. ix. decreti Ego solis illis libris scriptoz. i. scriptorib' q̄ iaz canonici appellant' didici hunc tē morē. honorēq; referre. vt nullum

eorum scribendo errasse audeam credere. **I**dem in epla ad hieronimum **S**i ad sacras scripturas vel causas. admissa fuerint. vel officiosa mendacia. quid in eis remanebit auctoritatis? Que tādē de scripturis illis sententia proferetur. cui' pondere. i. scripture auctoritate contentiose falsitatis contere' improbitas?

Idem eadem distinct. de vnico baptis. l. ij.

Quis nesciat scām scripturam canonicam tam veteris q̄ noui testamenti certis terminis suis contineri. eamq; posteriorib' oibus epoz litteris ita preponi vt de illa omnino dubitari et discipulari nō possit. verum verum. vel verū rectū sit quicq; in ea scriptū constiterit esse. **E**pozum aut' lrās que p' confirmatū canonē. vel scripture sūt vel scribūtur et per sermonē forte sapiētiores cuiuslibet in ea re peritiores. per alioz epozū rū grauiorez auctoritatē. deuotiozemq; prudētiam et per concilia licere reprehendi si quid in eis forte a veritate deuiatum est.

Nota descriptiones

aliqs que sequuntur ex premissis.

Veritas catholica potest describi. q̄ est veritas habita p̄ diuinam reuelationem immediate vel mediate. explicitē in propria forma verborum. vel implicite in bona et certa consequentia.

Fides pro habitu infuso describitur. q̄ est habitus sup̄naturalis infusus inclinans ad credendum catholicis veritatibus.

Fides pro actu describitur. q̄ est assensus verus et certus catholice veritatis ex infusa fide pueniens.

Fides pro habitu acquisito sic describitur conformiter ad descriptiones quas datur philosophus de scientia, arte et sapientia. Quod est habitus verus et certus per auditum verbi christi acquisitus sicut dicit apostolus quod fides est ex auditu. et auditus per verbum christi. Et Augustinus dicit quod per scripturam sacram fides saluberrima significatur. Dicitur verus. ad omnem errorum. Certus ad omnem opinionum. Acquisitus per auditum verbi christi. ad omnem scientie. artis. sapientie et intellectus.

Fides pro obiecto. quicquid dicitur ipsa propositio credita. vel aggregatio multorum credibilium seu veritatum catholicarum. Hec est fides catholica. Quicquid dicitur ipsa res significata per propositionem creditam seu catholicam. Et ita nulla res est quin possit cadere sub fide. Quicquid dicitur ipsa ratio credendi. et hec una est omnium credibilium. scilicet auctoritas prime veritatis revelatis quam nunc videtur in enigmate. Et sub hac ratione dicitur fides. Argumentum non apparentium. Secus erit dum videbimus faciem ad faciem.

Veritas impertinens ad fidem est que nec sequitur nec repugnat ad catholicas veritates

Veritas sapiens fidem est veritas continens aliquod vel aliquod que sunt proprie de fide. cum aliquo vel aliquibus adiunctis que non pertinent ad fidem seu catholicarum veritatem. Et opposita falsitas dicitur sapiens heresim. si id quod adiunctum est sit tale quod non possit vel debeat rationabiliter negari quibus non sit de fide.

Determinatio in Concilio constantiensi

Ecclēsia vel generale Concilium dū dicitur aliquid regitū. ecclēsiarum discernentia. Papa non est sic supra iura positiva quod possit sic prohibito disponere dissolvere. talia dicitur per ecclēiam. eo modo et intentione. quibus dicitur. conclusa quod sunt.

Ecclēsia vel generale Concilium quibus non possit tollere plenitudinem potestatis papalis. a christo supernaturaliter et misericorditer collate. potest tamen usum eius limitare sub certis regulis ac legibus in edificatione ecclēsie. Et in hoc est totum ecclesiastice reformationis stabile fundamentum.